

ובתגשם יותר גם בבחי' דומם כמו כסף ונחושת ממעשה הצדקה. אך באמת אינו כן כי הכל שוה אצלו ית' כי כולא קמיה כלא חשיב ואין הפרש אצלו בין עליונים לתחתונים כיון שהכל כאין נגדו כי הוא ית' איס ואין ערוך אליו ית'. וזהו מה שאומרים והקדוש בשמים ובארץ [ועמ"ש מזה בפי' ראה ע"פ אחרי ה' אלקים תלכו ואתו תיראו כו'] כלומר שבחינת שמים ובחי' ארץ שוה אצלו כי הוא קדוש ומובדל מהם אף שהוא מחיה את כולם ומהווה את כולם החיות הוא בבחי' רצוא ושוב כו'. והנה המשכת החיות מקדושתו ית' נעשה ע"י ישראל כמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. פי' שאפילו בארץ מתחת ממשיכים בחי' אחד. ולכן אומרים ג"פ קדוש להמשיך קדושתו בג' בחי' אלו מחשבה דבור ומעשה שהן ג' בחי' הנשמה נר"ב [ועמ"ש מזה לעיל ע"פ ועתה יגדל נא] שבכולם נמשך בחי' קדוש דהיינו ע"י עסק התורה ומצות בג' בחי' שהם בחי' לבושיין להנשמה שתוכל ליהנות מזיו השכינה דהיינו להכליל באחד, משא"כ כשהיא ערומה בלא לבוש אינה יכולה להתכלל באחד מאחר שהיא בחי' נברא וכל נברא הווה ונפסד ורחוק מאד מבחי' אחד ולכן צריך ללבושיין היינו מחשבות תורה ומצות שהן בחי' לבושיין שמלבישיין הנשמה ומקיפין אותה מראשה ועד רגלה והם נמשכים מבחי' אחד שע"י יוכלו נשמות* להכלל באחד וזהו והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' (בש"א ס"ו כ"ה כ"ט), דהיינו כמו שאדם צורך כספו בחרט כך תהיה נפשו צרורה בצרור החיים דהיינו שיקיפנו וילבישינו לבוש וצרור החיים להכלל באחד את ה' [ועיין מענין צרורה בצרור כו' בגמרא פי"ב דחגיגה (ד"ב ס"ב) ערכות שבו כו' ועמ"ש בביאור ע"פ זאת חנוכת המזבח. פ' בת' דשבת קנ"ב ב' רבות ס"פ האוינו. נשא ס"פ י"א גבי וישמרך. בקהלת רבה בפסוק מי יודע רוח בני האדם העולה. זח"א וירא ק"ו ב' תרומה קמ"ב סע"ב קע"ח סע"ב ויקרא כ"ה א' מצורע נ"ה א' אחרי ע"א ב'. בפרדס ערך צרור. במא"א אות צדיק ס"כ].

ב והארה והמשכה זו היא בחי' ריח כמ"ש והריחו ביראת ה' והוא למשל כמו שהריח אינו עצמיות הדבר אלא הארה והמשכה ממנו כך הארה זו מתפשטת מאור איס כ"ה ונקרא מדה זו אריך אנפין כמ"ש אריך אפי ותהלת אחטם לך, כמ"ש באדרא דנשא [קל ע"ב] לבעל החוטם אני מתפלל ולבעל החוטם אני מתחנן שהארה זו נקרא בחינת חוטם והוא בחי' ריח והקב"ה נקרא בעל החוטם שהוא עצמיות ומקור הארה המתפשטת ממנו והארה זו ארוכה מארץ מדה ומתפשטת ממקום גבוה מאד דהיינו איס כ"ה שהוא בלי גבול בבחי' מטה מטה מאד מקום הגבול, [ואפ"ל שלכן פירשו ברבות במדבר ס"פ ה' אחטם לך לשון חותם כמו שימני כחותם שזוהו ענין המשכת האור למטה ועמ"ש מענין חותמו של הקב"ה אמת בביאור ע"פ אלה מסעין]. ולכן נקרא א"א אריכא דאנפין שמתארך בבחי' ריח הנ"ל להלביש הנשמה בבחינות מחשבה* דבור ומעשה המצות והתורה [ועמ"ש מזה ע"פ אלה מסעין כו' בענין ירדן יריחו. וע' בזה בלק דקפ"א א' בריחא דלבושייכו כו' ומ"ש ס"ד' ועתה יגדל נא כו']. והנה בחינת הלבושיין הם נמשכים ע"י בחי' ימים שיש שס"ה ימים שהם שס"ה המשכות, כמו למשל שס"ה גידין* שהדם והחיות היוצא מן הלב לכל האברים נמשך דרך הגידים [ועמ"ש כ"ה לסוסי' בשרי השירים] שהם בחי' גבורות שצריך האדם התגברות להתגבר לאכפייא לסט"א בג' בחי' אלו שיהיו כל בחי' אלו דהיינו מחשבתו ודבורו ומעשיו לעבודת ה' לבד. [ועיין בזח"ג פנחס (דף רמ"ט ע"ב) ע"פ משכו וקחו מאי משכו כמאן דמשיך מאתך אחרא לאתך דא משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין יומין עילאין אינון שס"ו כחשבון משכו כו' ע"ש. וע' בפרדס ערך ימי עולם ובזח"א ויחי (דף רמ"ז ע"א) גבי שבעת ימים ושבעת ימים ובפ' מקץ (דף ס"ב) ובפ' בראשית (ד"ב ס"ב) ובסו"מ ס' קמ"א]. כללא דמילתא שישים האדם מחשבתו להתבונן

שו"ה נברא — ורחוק מאד מבחי' אחד: בכת"י 633: ורחוק מאד מאד מאור פני הוי'. ולכן היא צריכה. שו"ה והוא — שהריח: בדפ"ר ובכת"י 633: הריח. ע"י בהוספות.

בחינת שם הוי' הב' שהוא בחי' ע"ק ולגבי גילוי זה נק' שם הוי' דו"א רק כמו שם אלקים כו'. וז"ש להיות לכם לאלקים כלומר שע"י יציאת מצרים יומשך גילוי בחי' סוכ"ע שהוא בחי' ע"ק שלגבי גילוי זה נק' הגילוי דהוי' דו"א רק בחי' אלקים בחי' ממכ"ע. ואח"כ נאמר אני הוי' אלקיכם פי' שם הוי' דעתיק יאיר ויתגלה ממש בז"א דהיינו להיות הוי' ממש אלקים בבחי' גילוי, וכנ"ל בענין יחוד ב' שמות הוי' אלקים דו"י דאצ"י שהיחוד הוא שלא יהי' שם אלקים מסתיר אלא דשם הוי' יתגלה ממש להיות הוי' ממש אלקיכם. וכך עדין למעלה יותר שז"א נק' שם אלקים לגבי ע"ק שנקרא הוי' וזהו ענין שמו הגדול וא"כ ג"כ פי' אני הוי' אלקיכם שלא יהיה בחי' הכלים דו"א מסתירים על גילוי ע"ק שהוא בחי' סוכ"ע כי אם בחי' סוכ"ע יומשך ויאיר בגילוי ממש כו' ועמ"ש במ"א ע"פ לעשות הישר בעיני ה' אלקיך וע"פ וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו':

ו"ל עוד דהנה נודע שבכתר יש ב' בחי' ע"י וא"א והנה פי' להיות לכם לאלקים ודאי היינו גם נגד התגלות בחי' א"א. שע"י אמרו דו"א בעלותו לגבי עתיקא דהיינו א"א שנק' ג"כ עתיקא כנודע. כאלקים חשוב. אך שיהיה אני הוי' אלקים שיתגלה שם הוי' דא"א ממש בז"א להיות הגילוי בז"א ממש מבחי' א"א. הנה צ"ל ההמשכה מלמעלה יותר. וכמו יחוד שם הוי' אלקים דו"י הוא ע"י ההמשכה מא"א כו', וכך עדין שיהיה גילוי א"א ממש בשם אלקים דלעתיק דהיינו בז"א הוא ע"י המשכה גדולה ועצומה מבחי' עתיק ממש שלמעלה מא"א. וע"ד מ"ש במ"א בענין הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסייא יאיר בגילוי גמור ממש בעלמא דאתגליא הוא ע"י שנמשך מבחי' כי גאה גאה שלמעלה מבחי' סוכ"ע כו'. ועדין נאמר כאן תחלה להיות לכם לאלקים ואח"כ ע"י גילוי בחי' עתיק ממש נאמר אני הוי' אלקיכם כו':

וישלה יהושע מן השיטים שנים אנשים מרגלים חרש לאמר לכו וראו את הארץ ואת יריחו וגו'. והנה בודאי לא עשה יהושע מדעתו רק שהשי"ת ציווה ע"כ. ובמרגלים ששלח משה כתיב שלח לך ואמרו רז"ל לדעתך אני איני מצוה לך. להבין ענין זה שבכל א"י לא ציוה השי"ת לשלוח מרגלים רק ביריחו שהיתה מנועלה של א"י כמ"ש ויריחו סוגרת וכו'. ובה היו דרין מכל האומות כמ"ש החתי האמורי וגו' כל בעלי יריחו כו'. שנתכללו בה שהיתה כללות א"י. ולהבין ענין זה איך ענין זה הוא נמצא בכל ישראל שבבחי' יריחו שלו הוא צריך מרגלים ובבחי' שאר א"י שלו אין צריך מרגלים. הנה כתיב ואברהם זקן בא כימים כו'. ופי' בזה שנתלבש בימים שהימים הם בחי' לבושיין הניתן להנשמה וכל א' ניתן לו שני חיייו כפי מה שצריך ללבושיין. כמ"ש ימים יוצרו והיינו ע"י תורה ומצות שאדם עוסק בימיו וכל יום שביטל תורה ומצות חסר מהנשמה הלבוש כפי ערך ביטולו. ולהבין ענין הלבושיין ולמה צריכה הנשמה ללבושיין שלא תהיה ערומה וגם למה נכתב ענין זה בתורה להודיענו זאת:

והענין הוא דהנה אנחנו אומרים בכל יום נקדישך. ולכאורה הוא נפלא לומר כן על השי"ת שהוא קדוש ומקודש בעצמו ואיך אנו אומרים שאנחנו מקדישים אותו. וגם למה אומרים ג"פ קדוש במספר זה דוקא. אך הנה התורה ניתנה לנו כשלשה דברים שהם מחשבה דבור ומעשה שכמה מצות תלויים בדיבור לבד וכמה מצות תלויים במחשבה לבדה וכמה מצות תלויים במעשה לבד. ולכאורה יטעה האדם לומר שאין בחי' גילוי אלקות המתגלה בבחי' מעשה שוה לבחינת גילוי אלקות המתגלה בבחי' דבור ומחשבה שבחי' מעשה הוא מתעבה

שו"ה א"י — מכל האומות: בכו"ף 415: מכל ד' אומות. שו"ה במספר — בשלשה דברים: בכו"ף 415: בשלשה דרכים. ע"י בהוספות.

תהיה נשמתו ערומה בלי לבושין שהן מחשבות התורה והמצוות כנ"ל (וברבות נזכר ענין וישלח יהושע ר"פ שלה. ברות ריש פרשה ב' המה היוצרים אלו המרגלים הה"ד וישלח יהושע כו' זח"ב ס"פ תרומה בספד"צ ספ"ד ח"ג אחרי (ד"ס ע"ב וד"ס ב') פ' שלח (ק"ס ע"ב) וע' בשל"ה פ' בשלח (ד"ף ס"ד ב') סד"ה אמנם יש מה שפ"י מאמר הזהר הנ"ל. ואפשר לומר פ"י הרבות המה היוצרים ע"פ מ"ש למעלה שהם מרגלים לבחי' ימים יצרו גם לבחינת וייצר ה' אלקים את האדם וייצר בשני יודין שפירשו ברבות בראשית ר"פ י"ד ב' יצירים יצר טוב ויצר הרע וצ"ל היצה"ר כפוף ובטל ליצ"ט ולכן אחד מן היודין נקוד ונרגש והשני נסתר רמו שחפץ ה' שיצה"ר יהיה נכלל ביצ"ט ונכפף לו. כ"כ הרמ"ז בפ' תזריע (דמ"ז ע"ב) והכנעה זו זהו ע"י שמירת המחשבה דבור ומעשה כמ"ש בכינונים וע"י אמר המה היוצרים שהם המרגלים ושלוחים להבחין בחי' הלבושים דמחודמ"ע. ולפי פשוטו של הרבות דפ"י המה היוצרים מלשון יוצר כלי חרש כמ"ש מרגלים חרש. י"ל ע"פ מ"ש במא"א את פ' סעי' ג'. פכים קטנים שחזר עליהם יעקב הם ניצוצים שנפלו בשבירת הכלים מעולם התהו וידוע שע"י המצות מעלים הניצוצים הנ"ל שנפלו לשרשן וע"כ המה היוצרים כלים הנ"ל. וגם כמ"ש אנחנו החומר ואתה יוצרנו ועיין מזה ברבות כי תשא פמ"ז ועיין ברבות בראשית פ"ד ע"פ ככלי יוצר והוה המה היוצרים כו' מיהו שם אמר ככלי חרס אין כתיב כאן אלא ככלי יוצר א"כ אי"א לומר כן פ"י מרגלים חרש. אך פ"י חרש לשון מחשבה כמו אל תחרוש על רעך. היינו כי צריך להיות ממארי דחושבנא ולחשוב מחשבות להזהר בלבושי הנפש מחודמ"ע שתהינה בבחי' ריח ניהוח לה' כנ"ל. ועמ"ש בד"ה על כן יאמרו המושלים בואו חשבון כו' גם חרש ענין שתיקה כדפרש"י ע"ד מ"ש ברבות פ' וישב פ"ד ע"פ מאלמים אלומים משתוקיאת דאימא קמה וכן ברבות באסתר ע"פ אין אסתר מגדת. ישפה יש פה ושותק כו' ועיין בפ"י המשניות להרמב"ם ספ"ק דאבות על המשנה ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה):

אשר במחשבתו הקדושה ממשך עליו מלמעלה בחינת לבוש להנשמה ולא שתהא כוונתו ע"מ לקבל פרס רק שע"י יוכלל באחד כנ"ל. וכוה יהיה תמיד רצונו שלא ליפרד מאחדותו ית' ויתבונן ג"כ בזה לעו"ז דהיינו מחשבות רעות שהם לבושים טמאים להנשמה ולא כטעות הפתיים שקל בעיניהם לחשוב מחשבות חוץ מאחר שאינו למעשה כלל. וגם אמרו רז"ל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ומכש"כ הרהורים רעים [נ"א בטלים] שאינם אפילו בכלל מחשבה רעה. אבל באמת לאמיתו המחשבה בעצמה הנה היא לבוש הטמאה שמלבישה ומקיפה להנשמה מראשה ועד רגלה ואינה יכולה להכלל באחדותו. ולכן יהיה בעיניו מחשבת חוץ כעבודת כוכבים היותר חמורה ממש מאחר שבוה נפרד מאחדותו ית' ויהיה ממארי דחושבנא לחשוב בכל יום ויום ממש כמה וכמה מחשבות שעברו בו ביום שהמחשבות הם לבושין כנ"ל. וזהו ימים יצרו ולא אחד בהם (בתלים ס"י קל"ט ט"ז) שאמר אדם הראשון אחר שאכל מעץ הדעת גלמי ראו עיניך. פ"י שראיתי א"ע ערום בלי לבוש כמו גולם כמ"ש כי עירום אנכי. ואמר ימים יצרו. פ"י שנתת לי ימים בחי' לבושין להלביש בהם הנשמה להמשיך על ידם בחי' אחד, אבל ולא אחד בהם פ"י שאני הוא שלא המשכתי בהם בחי' אחד (ועיין מענין הפסוק גלמי פ"ד דסנהדרין (ז"ל א) רבות בראשית (רפ"ה פכ"ד) תזריע פ"ד זח"א בראשית (ניה ב') לך (ד"ז ע"ב). ימים יצרו וירא (צ"ט א) חיי (קכ"א ע"ב). ובהרמ"ז שם ויחי (דרכ"ד סע"א דה"ג ב'). וזהו בחי' מרגלים ששלח יהושע לרגל את יריחו דהיינו בחינת ריח הנ"ל לרגל ולהבחין בחי' הלבושין שמבחינת ריח הנ"ל (ועמ"ש בפ' ח"י שרה בד"ה ע"י בע"ח שמ"ט פ"ה). ובחי' מרגלים ששלח משה לתור את ארץ כנען דהיינו לבחון את מהות אהו"ר והוה א"א אלא בבחי' משה בחי' חמה שהוא מחכמה כמאמרם ז"ל פני משה כפני חמה ואינו שוה לכל נפש ולכן לא היה צווי ע"ז לכל אדם כמארז"ל אני איני מצוה לך (ועיין בסעי' פרק י"ד מש"א"כ בחי' המרגלים ששלח יהושע יש לכל אדם לרגל ולחשוב שלא

פרשה קרח

רישי' היינו מה שמאיר בבחי' פנימי להיות ממכ"ע והוא שרש התורה. והנה כמצות ציצית יש כללות ב' הבחינות האלו כמש"ל בד"ה אני כו' אשר הוצאתי כו' כי הטלית הוא בחי' לבושיה ולכן עיקר מצותו טלית לבן מצמר הכבשים שהוא כענין לבושיה כתלג חיור. בחי' סוכ"ע. ועמ"ש בפ' אמור בענין והכשבים הפריד יעקב. והציצית הם ג"כ ממין כנף והיינו בחי' ושער רישיה כעמר נקא, ול"ב חוטין בחינת ל"ב נתיבות החכמה מה שנמשך להאיר בבחי' א"פ כי החכמה נק' ראשית הגילוי והחכמה מאין תמצא. וזהו ענין אין כבוד אלא תורה והיינו כבוד עילאה ל"ב נתיבות החכמה. ברוך כבוד ה' ממקומו. כמ"ש בד"ה כי על כל כבוד חופה ובד"ה לסוסתי. ועמ"ש בד"ה וידבר אלקים כו' אנכי הוי' אלקיך גבי אם אין חכמה אין יראה. ולבאר הדברים הנה צ"ל תחלה ענין א"פ וא"מ ובחי' עגולים ויושר והענין הוא כי א"פ היינו מה שנכנס ומתיישב בהכלי בבחי' יושר והדרגה מעלה ומטה חב"ד חג"ת נה"י. ובחי' א"מ הוא מה שלא היה יכול ליכנס בהכלי כלל מפני גודל אורו ונשאר למעלה מן הכלי בבחי' מקיף וגם הוא בבחי' עיגול שהרי מקיף הראש והרגל כאחד (והיינו בחי' מקיף הישר שמעולם לא נכנס בהכלי). והנה ידוע בע"ח ענין הקו וחוט שנמשך מן אור א"ס ב"ה שהוא כדי להיות נמשך ומאיר בבחי' א"פ וראשית הגילוי בחכמה כו' ונק' ממכ"ע שמאיר בכל עולם לפי ערכו כו'. אמנם בחי' סוכ"ע הוא אור א"ס המקיף לכל העולמות בשוה מראש דא"ק עד רגלי העשי' וגם מקיף את הקו כו' (ועמ"ש מה בבית אר שפ"פ

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. להבין ענין מחלוקת קרח ועדתו על משה ואהרן. וברבות פרשה זו א"ר לוי למה חלק קרח על משה אמר אני בנו של שמן בן יצהר שנאמר ותירושהו ויצהרך וגו' אשר נשבע לאבותיך לתת לך ר"פ עקב תירוש זה יין ויצהרך זה השמן ובכל משקים שתתן את השמן הוא נמצא עליון כו' ומה אלו שנמשחו בשמן בלבד נטלו כהונה ומלכות אני שאני בנו של שמן אינו נמשח ונעשה כהן ומלך מיד נחלק על משה עכ"ל וע"ש באריכות. ולהבין זה וגם השייכות אל המחלוקת שחלק על כהונת אהרן חלק ג"כ על מצות ציצית כמו שפרש"י טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה אמר להן חייבת התחילו לשחק עליו כו' והוא מבואר ברבות פ' זו ובתנחומא. וגם איתא ברבות שנתקנא לפי שבליים נאמר והעבירו תער כו' ואהרן אחיו קשטו כו' דהיינו מ"ש כשמן הטוב כו' יורד על הזקן זקן אהרן כו'. ולהבין כל זה צ"ל תחלה מעט מועיר ענין מצות עשיית ציצית דכתיב ועשו להם ציצית כו' פתיל תכלת כו' וזכרתם כו' ולא תתורו כו'. והענין דהנה כתיב מלא כל הארץ כבודו, כבודו היינו זיו יקריה, וכתוב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש. וידוע שזהו ענין ב' הבחינות ממכ"ע וסוכ"ע כמ"ש בד"ה אני לדודי ובד"ה ואת המצוה ובשאר דוכתי. וזהו ג"כ ענין תורה ומצות. דהנה כתיב לבושיה כתלג חיור ושער רישי' כעמר נקא. והיינו כי בחי' סוכ"ע נק' לבושיה כמ"ש ה' מלך גאות לבש (וכמש"ל בד"ה יבאו לבוש מלכות) וזהו שרש ענין המצות שנקרא לבושים. ובחינת שער